

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie **D. P.**
skazanego z art. 197 § 1 i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 4 kwietnia 2024 r.,
wniosku obrońcy
w przedmiocie wyłączenia sędziego
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wniosku nie uwzględnić

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego adw. P. K. 27 lutego 2024 r., na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., złożył do Sądu Najwyższego wniosek o wyłączenie sędziego tego Sądu – A. R. (k. 37, akta SN) od rozpoznania kasacji w sprawie II KK 366/23. Uzasadniając wniosek obrońca powołał się na proces jego powołania przez Prezydenta na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego orzekającego w Izbie Dyscyplinarnej podnosząc, że w przedstawieniu jego kandydatury na ten urząd brała udział Krajowa Rada Sądownictwa w kształcie wyłonionym na podstawie ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3). Ta okoliczność, zdaniem obrońcy, przekonuje o zasadności wniosku, a to z uwagi na uzasadnione wątpliwości co do bezstronności i niezawisłości takiego sędziego, jak również traktowanie wydanych orzeczeń przez

ETPCz, jako obarczonych naruszeniem art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, na gruncie zaś prawa polskiego, jako obciążonych bezwzględną przyczyną odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Wskazał również na określoną drogę zawodową poprzedzającą uzyskanie przez sędziego A. R. aktualnego statusu zawodowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek nie jest zasadny.

Nie ulega wątpliwości, w kontekście treści wniosku, że podstawową okolicznością, na podstawie której wnioskodawca domaga się wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego A. R. od rozpoznania sprawy, jest fakt jego powołania w trybie przewidzianym w ustawie z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Należy jednak uwzględnić, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 4 marca 2020 r., P 22/19 (Dz.U. z 2020 r. poz. 413), stwierdził, że art. 41 § 1 w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z 12.05.2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2021 r. poz. 269), jest niezgodny z art. 179 w zw. z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji RP. Oznacza to, że decyzja o wyłączeniu sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. nie może mieć za podstawę wyłącznie okoliczności, że sędzia ten został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa działającej i ukształtowanej na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów.

Jeżeli więc z takiego powodu nie może być wydane postanowienie o wyłączeniu sędziego, to tak samo z tego względu wniosek o wyłączenie oparty na przywołanej przez obrońcę okoliczności prawnej, ustrojowej (a nie faktycznej) nie może być rozpoznany merytorycznie – jakiegokolwiek rozważania w tym zakresie

naruszałyby bowiem porządek konstytucyjny. Porządek ten nie pozwala zarazem na jakąkolwiek selektywność, czy dobór sędziów do orzekania w ogóle, przy wykorzystaniu kryterium, jakim miały być przepisy ustrojowe regulujące tryb powołania na urząd sędziego.

W tym zakresie jest to zatem wniosek niedopuszczalny.

Nie jest również okolicznością uzasadniającą wyłączenie sędziego eksponowane we wniosku swoiste zagrożenie wynikające z orzecznictwa ETPCz. W tym zakresie należy przypomnieć, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 10 marca 2022 r., K 7/21 (Dz.U. poz. 643), stwierdził z kolei, że art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, w zakresie, w jakim przy ocenie spełnienia warunku „sądu ustanowionego ustawą”: a) dopuszcza pomijanie przez Europejski Trybunał Praw Człowieka lub sądy krajowe przepisów Konstytucji, ustaw oraz wyroków polskiego Trybunału Konstytucyjnego, b) umożliwia samodzielne kreowanie norm dotyczących procedury nominacyjnej sędziów sądów krajowych przez Europejski Trybunał Praw Człowieka lub sądy krajowe w procesie wykładni Konwencji – jest niezgodny z art. 89 ust. 1 pkt 2, art. 176 ust. 2, art. 179 w związku z art. 187 ust. 1 w związku z art. 187 ust. 4 oraz z art. 190 ust. 1 Konstytucji, c) upoważnia Europejski Trybunał Praw Człowieka lub sądy krajowe do dokonywania oceny zgodności z Konstytucją i Konwencją ustaw dotyczących ustroju sądownictwa, właściwości sądów oraz ustawy określającej ustrój, zakres działania, tryb pracy i sposób wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa – jest niezgodny z art. 188 pkt 1 i 2 oraz z art. 190 ust. 1 Konstytucji. Należy podkreślić, że zgodnie z treścią art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą, są ostateczne i nie istnieje żaden przepis, który stanowiłby umocowanie do kwestionowania orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego z jakichkolwiek powodów, niezależnie nawet od tego, czy zastrzeżenia kierowane pod adresem jego określonej struktury, czy też judykatów byłyby uzasadnione.

Pozostałe okoliczności powołane przez wnioskodawcę również nie pozwalają na stwierdzenie, że w niniejszej sprawie może mieć zastosowanie art. 41 § 1 k.p.k. Z treści tego przepisu wynika bowiem, że sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli

istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności w danej sprawie. Chodzi przy tym o ściśle określoną okoliczność natury faktycznej, której istnienie może prowadzić do uzasadnionej (z jakiegoś powodu) wątpliwości co do bezstronności sędziego w danej, konkretnej sprawie, czy też inaczej mówiąc, może prowadzić do wątpliwości, że sprawa ta mogłaby być rozstrzygnięta przez danego sędziego w sposób stronnicy, a więc z nieuzasadnioną korzyścią dla którejkolwiek ze stron.

Według utrwalonego orzecznictwa przesłankę wyłączenia sędziego, przewidzianą w art. 41 § 1 k.p.k., można stwierdzić w ramach oceny relacji sędziego i strony postępowania, oceny zachowania sędziego w toku rozpoznania sprawy, czy też jego zachowania i wypowiedzi poza rozprawą dotyczących przedmiotu procesu. Musi zatem istnieć związek, pomiędzy okolicznością z art. 41 § 1 k.p.k., a oceną osoby sędziego w pryzmacie tej okoliczności, a zarazem z punktu widzenia bezstronnego rozpoznania sprawy.

Uwzględniając powyższe należy stwierdzić, że żadna z okoliczności, jakie zostały przywołane przez wnioskodawcę nie uzasadnia wątpliwości co do bezstronnego rozpoznania sprawy przez sędziego Sądu Najwyższego A. R. W istocie są to bowiem subiektywne spekulacje dotyczące drogi zawodowej tego sędziego, czy też rzekomych, bo w żaden sposób nawet nie uprawdopodobnionych, powiązań z władzą wykonawczą, na które w szczególności nie wskazuje to, jakie uprzednio funkcje pełnił sędzia Sądu Najwyższego A. R. Nie sposób bowiem stwierdzić potencjalnego choćby związku pomiędzy pełnieniem tych funkcji a określonym rozstrzygnięciem niniejszej sprawy. Niezrozumiałe jest natomiast w ogóle zastrzeżenie, według którego „zachodzi ryzyko naruszenia zakazu bycia sędzią we własnej sprawie”.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[PGW]

[ms]

